

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування**

Кафедра публічного управління та адміністрування

**ВЗАЄМОДІЯ СУСПІЛЬСТВА ТА
ВЛАДИ**

*Методичні рекомендації для підготовки фахівців за
ступенем вищої освіти "Магістр" за спеціальністю
"Публічне управління та адміністрування"*

Київ – 2019

УДК 352/354

В 40

Рекомендовано до друку Вченою радою Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського, протокол № 4 від 20 грудня 2018 р.

Укладачі:

А.В. Шмагун, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського.

Рецензенти:

Н.О. Шевченко, доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та права комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради;

О.О. Бутник, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент науково-дослідного інституту Київського національного університету культури і мистецтв Міністерства культури України.

В 40

Взаємодія суспільства та влади: метод. рек. для підготовки фахівців за ступенем вищої освіти "Магістр" / уклад. : Шмагун А.В. – К. : УкрСІЧ, 2019. – 28 с.

У методичних рекомендаціях наведено програму і тематичний план навчальної дисципліни "Взаємодія суспільства та влади", форми контролю слухачів, вимоги, питання для обговорення, тематика і рекомендовані джерела для підготовки до семінарських занять та виконання творчих робіт. Відображений короткий зміст лекційного матеріалу розділів відповідної дисципліни.

УДК 352/354

© А.В. Шмагун,
укладання, 2019

© Вид-во "УкрСІЧ", 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
ФОРМИ КОНТРОЛЮ	9
РОЗДІЛ 1. ВЗАЄМОДІЯ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ: СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	10
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ	13
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ	16
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ.....	23
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ.....	24
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26

ВСТУП

Актуальність вивчення дисципліни

- Пізнання закономірностей суспільства та тенденцій його розвитку дає підґрунтя для розробки нових соціальних технологій, що використовуються в політиці, економіці, соціальній сфері. Зокрема, важко переоцінити значення науки у забезпеченні публічного управління. Теоретичні розробки та науково-практичні рекомендації виступають основою вироблення й реалізації суспільно ефективних стратегій розвитку на державному, галузевому і територіальному рівнях, формування дієвих механізмів публічного управління, прийняття важливих рішень в органах державної влади й органах місцевого самоврядування та удосконалення їх діяльності. Державні службовці у своїй поточній управлінській діяльності також досить часто стикаються з необхідністю або самостійно проводити певні дослідження прикладного характеру, або звертатися до послуг науковців.
- Успішна організація та проведення наукових досліджень потребує володіння на високому рівні відповідним методологічним інструментарієм. Адекватне застосування наукових методів, методик та процедур, дотримання основних дослідницьких етапів та загальної технології наукової роботи є обов'язковими умовами отримання результатів, що мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Враховуючи це, дисципліна "Взаємодія суспільства та влади" орієнтована на формування систематизованих знань щодо принципів, підходів та моделей взаємодії суспільства та влади, сформувати уміння і навички впровадження механізмів відповідної взаємодії у сучасних суспільних умовах.
- Дисципліна входить до циклу дисциплін, що формують загальні компетентності, освітньо-професійних програм підготовки магістрів за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Метою викладання навчальної дисципліни "Взаємодія суспільства та влади" є формування у слухачів необхідних знань щодо теоретико-методологічних засад, еволюції, механізмів та технологій взаємодії суспільства та влади.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Взаємодія суспільства та влади" є надати систематизовані знання щодо принципів, підходів та моделей взаємодії суспільства та влади, сформувати уміння і навички впровадження механізмів відповідної взаємодії у сучасних суспільних умовах.

Результати навчання

Після вивчення дисципліни слухачі повинні:

знати:

- поняття, основні форми, принципи взаємодії суспільства та влади;
- методологічні основи та механізми суспільно-владної взаємодії;
- нормативно-правову базу та організаційні засади взаємодії суспільства та влади;
- основи підходи та напрями державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, можливості залучення громадян до прийняття управлінських рішень;

вміти:

- аналізувати концепції, програми, політико-правові документи, моделі, факти, події, що визначають механізми взаємодії суспільства та влади;
- здійснювати аналіз та систематизувати чинники впливу на характер взаємодії суспільства та влади;
- організовувати владно-суспільні комунікації та здійснювати моніторинг ефективності комунікативної політики держави;
- визначати шляхи і розробляти науково обґрунтовані управлінські рішення щодо удосконалення взаємодії суспільства та влади;
- залучати інститути громадянського суспільства до вироблення та реалізації державної політики;
- розробляти аналітичні документи, здійснювати експертизу проектів управлінських рішень у сфері суспільно-владної взаємодії;
- надавати консультативну допомогу органам державної влади щодо вдосконалення механізму взаємодії суспільства та влади.

Навчальна стратегія дисципліни

Досягнення результатів навчання здійснюється шляхом:

- *проведення лекцій* для надання слухачам необхідних знань;
- *самостійного навчання слухачів* на основі розроблених для дисципліни навчально-методичних матеріалів;
- *участі слухачів у семінарських заняттях* з метою розвитку критичного мислення, формування та розвитку здатності організовувати і проводити наукові дослідження у галузі публічного управління;
- *виконання і презентації індивідуальних завдань* у вигляді творчих робіт до розділів дисципліни;
- *проведення підсумкового контролю* засвоєння знань.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ВЗАЄМОДІЯ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ: СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Тема 1.1. Суспільство та влада як суб'єкти взаємодії

Тема 1.2. Поняття і основні форми взаємодії суспільства та влади

Тема 1.3. Історична еволюція взаємодії суспільства та влади

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ

Тема 2.1. Партнерство суспільства та влади як основа суспільного розвитку

Тема 2.2. Роль взаємодії суспільства та влади у розвитку сучасної цивілізації

Тема 2.3. Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ

Тема 3.1. Забезпечення прозорості влади та її комунікацій із суспільством

Тема 3.2. Участь громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях

Тема 3.3. Громадський контроль за діяльністю владних інститутів

Тема 3.4. Соціальний діалог у вирішенні суспільних проблем

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	п	сем.	с. р.		л	п	сем.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Взаємодія суспільства та влади: сутність і значення для суспільного розвитку										
Тема 1.1. Суспільство та влада як суб'єкти взаємодії	16	2		4	10	16				16
Тема 1.2. Поняття і основні форми взаємодії суспільства та влади	18	4		4	10	18	2		2	14
Тема 1.3. Історична еволюція взаємодії суспільства та влади	14	2			12	14				14
Разом за розділом 1	48	8		8	32	48	2		2	44
Розділ 2. Теоретичні засади взаємодії суспільства та влади										
Тема 2.1. Партнерство суспільства та влади як основа суспільного розвитку	18	2		4	12	18	2			16
Тема 2.2. Роль взаємодії суспільства та влади у розвитку сучасної цивілізації	14	2			12	14				14
Тема 2.3. Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади	18	4		4	10	18	2		2	14
Разом за розділом 2	50	8		8	34	50	4		2	44
Розділ 3. Сучасні механізми взаємодії суспільства та влади										
Тема 3.1. Забезпечення прозорості влади та її комунікацій із суспільством	12	2			10	12				12
Тема 3.2. Участь громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях	14	2		4	8	14	2		2	10
Тема 3.3. Громадський контроль за діяльністю владних інститутів	14	2		4	8	14	2			12
Тема 3.4. Соціальний діалог у вирішенні суспільних проблем	10	2			8	10				10
Разом за розділом 3	50	8		8	34	50	4		2	44
Залік	2			2		2			2	
Усього годин	150	24		26	100	150	10		8	132

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Навчальні результати слухачів у межах дисципліни оцінюються на основі:

- виконання і презентації творчих робіт;
 - участі у семінарських заняттях;
 - підсумкового контролю засвоєння знань.
- Максимальна кількість балів за вивчення дисципліни – 100.**

Розподіл балів для денної форми навчання

Поточний контроль									Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3				
C1.1	C1.2	TP1	C.2.1	C.2.3	TP2	C3.2	C.3.3	TP3	30	100
5	5	10	5	5	15	5	5	15		

C1.1 ... C3.3 – семінари до тем розділів

TP1, TP2, TP3 – творчі роботи до розділів

Розподіл балів для заочної форми навчання

Поточний контроль						Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3			
C1.2	TP1	C.2.3	TP2	C.3.2	TP3	30	100
5	15	5	20	5	20		

C1.2 ... C3.2 – семінари до тем розділів

TP1, TP2, TP3 – творчі роботи до розділів

РОЗДІЛ 1. ВЗАЄМОДІЯ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ: СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Мета: Сформувати у слухачів:

- уявлення про науку як сферу діяльності та систему знань, її суб'єктів з урахуванням української специфіки;
- методологічні основи та механізми суспільно-владної взаємодії;
- поняття, основні форми, принципи взаємодії суспільства та влади.

Короткий зміст лекційного матеріалу розділу.

Поняття суспільства як форми організації людей на певній території. Поняття влади як суспільного феномену. Публічна влада та її органи як суб'єкти взаємодії із суспільством. Інституційна структура суспільства. Поняття громадянського суспільства. Суспільні інститути як суб'єкти взаємодії з владними структурами. Особливості неінституційної взаємодії громадян з органами публічної влади. Сутність та характеристики взаємодії як універсального явища природи і суспільства. Поняття взаємодії суспільства та влади як різновиду суспільної взаємодії. Правова держава як необхідна умова ефективної взаємодії суспільства та влади. Основні чинники взаємодії суспільства та влади. Належне урядування як система взаємодії суспільства та влади у сучасних суспільних умовах. Основні форми взаємодії суспільства та влади у системі належного урядування. Форми взаємодії суспільства та влади за часів Київської Русі. Перехід до відносин суспільства та влади на засадах суспільного договору в XIX столітті у Європейських країнах. Історичний розвиток моделей взаємодії суспільства та влади у межах соціалістичної та капіталістичної суспільної системи в XX столітті. Взаємодія суспільства та влади в моделі соціальної держави після Другої світової війни. Особливості сучасної моделі взаємодії суспільства та влади в умовах інформаційного суспільства. Еволюція взаємодії суспільства та влади в незалежній Україні.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 1

Творча робота до розділу 1

Мета: аналізувати концепції, програми, політико-правові документи, моделі, факти, події, що визначають механізми взаємодії суспільства та влади.

Написання та оформлення творчої роботи: здійснюється за вимогами, що наведені у відповідному розділі методичних рекомендацій.

Рекомендовані теми творчих робіт до розділу 1

1. Відкрите врядування як інноваційна концепція взаємодії суспільства та влади: проблеми впровадження.
2. Нормативно-правова база взаємодії суспільства та влади в Україні.
3. Особливості суспільно-владної взаємодії в системі відкритого уряду.
4. Використання сучасних інформаційних технологій для взаємодії суспільства та влади.
5. Проблеми переходу від ієрархічного до мережевого підходу в процесі взаємодії суспільства та влади.
6. Оцінювання ефективності взаємодії суспільства та влади.
7. Ризики у процесі взаємодії суспільства та влади.
8. Основні тенденції розвитку взаємодії суспільства та влади у світі.
9. Умови дієвості взаємодії суспільства та влади.
10. Моделі взаємодії суспільства та влади в різних країнах світу: порівняльний аналіз.
11. Відповідальність громадянського суспільства за впровадження ефективних механізмів взаємодії суспільства та влади.
12. Актуальні проблеми взаємовідносин між органами державної влади та інститутами громадянського суспільства.
13. Основні етапи здійснення державної політики в незалежній Україні щодо розбудови громадянського суспільства.
14. Політичний режим як визначальний чинник взаємодії суспільства і влади.
15. Політичні партії як проміжна ланка між державою та громадянами.
16. Взаємозалежність держави та громадянського суспільства.
17. Основні моделі соціальної структури суспільства.
18. Ключові завдання щодо підвищення ролі інститутів громадянського суспільства в управлінні суспільним розвитком у сучасних умовах.

Семінарське заняття до теми 1.1

"Суспільство та влада як суб'єкти взаємодії"

Мета: організувати владно-суспільні комунікації та здійснювати моніторинг ефективності комунікативної політики держави.

Питання для обговорення:

1. Поняття суспільства як форми організації людей на певній території.
2. Поняття влади як суспільного феномену.
3. Публічна влада та її органи як суб'єкти взаємодії із суспільством.
4. Інституційна структура суспільства.
5. Поняття громадянського суспільства.
6. Суспільні інститути як суб'єкти взаємодії з владними структурами.

7. Особливості неінституційної взаємодії громадян з органами публічної влади.

Семінарське заняття до теми 1.2

"Поняття і основні форми взаємодії суспільства та влади"

Мета: визначати шляхи і розробляти науково обґрунтовані управлінські рішення щодо удосконалення взаємодії суспільства та влади.

Питання для обговорення:

1. Сутність та характеристики взаємодії як універсального явища природи і суспільства.
2. Поняття взаємодії суспільства та влади як різновиду суспільної взаємодії.
3. Правова держава як необхідна умова ефективної взаємодії суспільства та влади.
4. Основні чинники взаємодії суспільства та влади.
5. Належне урядування як система взаємодії суспільства та влади у сучасних суспільних умовах.

Основні форми взаємодії суспільства та влади у системі належного урядування.

Джерела для обов'язкового вивчення:

1. Конспект лекцій з дисципліни "Взаємодія суспільства та влади", розділ 1.
2. Методичні рекомендації з дисципліни "Взаємодія суспільства та влади", розділ 1.

Рекомендовані додаткові джерела для вивчення:

1. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: монографія / В. І. Бортніков. – Луцьк : Вежа, 2007. – 522 с.
2. Від розвитку громад до європейського майбутнього. – К. : ЛАТ & К, 2007. – 39 с.
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / Ю. Габермас. – Л. : Літопис, 2000. – 318 с.
4. Гонюкова Л. В. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Л. В. Гонюкова ; за наук. ред. Л. Є. Шкляра. – К. : НАДУ, 2009. – 390 с.
5. Грембергер М. Граждане как партнеры. Руководство ОЭСР по информированию, консультациям и активному участию общества в разработке политического курса : пер. с англ. / М. Грембергер. – М. : Весь мир, 2002. – 120 с.
6. Жуков В. Соціальне партнерство в Україні: навч. посіб. / В. Жуков, В. Скуратівський. – К.: УАДУ, 2001. – 200 с.

7. Ібрагімова І. М. Прозорість влади: основи забезпечення інформаційної взаємодії державних органів з громадськістю (презентаційні схеми) / І. М. Ібрагімова. – К. : ПРООН, 2002. – 30 с.
8. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості : аналіт. доп. / Дубов Д. В., Ожеван М. А., Гнатюк С. Л. – К. : НІСД, 2010. – 63 с.
9. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: монографія / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х. : Магістр, 2010. – 312 с.
10. Козаков В. М. Соціально-ціннісні засади державного управління в Україні: Монографія. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 284 с.
11. Михеев В. А. Основы социального партнерства: теория и политика: Учеб. для вузов. – М.: Экзамен, 2001. – 448 с.
12. Пилипенко В, Є. Владна еліта у контексті суспільного розвитку / В. Пилипенко, Ю. Привалов, В. Ніколаєвський. – К. : Фоліант, 2008. – 156 с.
13. Поклонська О. Ю. Правова держава та громадянське суспільство як основні ідеї пострадянської трансформації України (1991 – 2006) / О. Ю. Поклонська. – Сімф. : ДІАЙП, 2009. – 227 с.
14. Радченко О. В. Влада і вибори: інституційна взаємодія в демократичному суспільстві. – Х. : Магістр, 2006. – 244 с.
15. Серант А. Й. Зв'язки з громадськістю у системі місцевих органів влади: монографія / А. Й. Серант. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2008. – 198 с.
16. Скрипнюк О. В. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку громадянського суспільства і правової держави в Україні: монографія / О. В. Скрипнюк. – К. : Хрещатик, 1995. – 216 с.
17. Социальный менеджмент = Social management: учеб. пособие / науч. ред. Д. В. Валовой. – М.: Бизнес-шк. “Интел-Синтез”, 1999. – 384 с.
18. Соціальне партнерство і державна політика: від теорії до практики демократизації державного управління : монографія / В. М. Мартиненко (кер. авт. кол.), О. М. Крутій, А. В. Стойка та ін. – Х. : Магістр, 2009. – 251 с.
19. Цветков В. В. Демократія, управління, бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства: монографія / В. В. Цветков, В. П. Горбатенко. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 347 с.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ

Мета: Сформуванати у слухачів:

- уявлення про науку як сферу діяльності та систему знань, її суб'єктів з урахуванням української специфіки;
- залучати інститути громадянського суспільства до вироблення та реалізації державної політики;
- розробляти аналітичні документи, здійснювати експертизу проектів управлінських рішень у сфері суспільно-владної взаємодії.

Короткий зміст лекційного матеріалу розділу.

Поняття суспільного розвитку та підходи до вимірювання його рівня. Сутність партнерства суспільства та влади як специфічного типу їх взаємодії. Принципи партнерства суспільства та влади. Основні форми партнерства суспільства та влади. Основні рівні партнерства суспільства та влади в сучасній державі. Ключові проблеми побудови партнерських відносин між органами влади та суспільними інститутами. Роль середнього класу в забезпеченні ефективного партнерства суспільства та влади. Взаємодія органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства як критично важливий чинник розвитку сучасної цивілізації. Принципи Загальної декларації прав людини щодо взаємодії суспільства та влади. Конституційні засади взаємодії суспільства та влади в Україні. Взаємообумовленість розвитку сучасної держави та громадянського суспільства. Взаємна відповідальність органів влади та суспільних інститутів як умова налагодження їх ефективної взаємодії. Основні підходи до побудови взаємовідносин між суспільством і владними інститутами. Загальна класифікація моделей суспільно-владної взаємодії. Модель підтримки розвитку громадських організацій. Модель архітектора. Патерналістська модель. Модель "привідних ременів". Модель "боротьби із супротивником". Модель ігнорування. Модель громадянської непокори. Основні проблеми формування ефективної моделі суспільно-владної взаємодії в Україні.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 2

Творча робота до розділу 2

Мета: аналізувати концепції, програми, політико-правові документи, моделі, факти, події, що визначають механізми взаємодії суспільства та влади.

Написання та оформлення творчої роботи: здійснюється за вимогами, що наведені у відповідному розділі методичних рекомендацій.

Рекомендовані теми творчих робіт до розділу 2

1. Сутність та основні завдання соціального партнерства.
2. Дві моделі соціального партнерства – біпатризм і трипартизм.
3. Основні етапи розбудови засад соціального партнерства.
4. Сутність та ідеологія глобального соціального партнерства.
5. Основні форми партнерства суспільства та влади: проблеми впровадження в Україні.
6. Основні функції середнього класу та їх реалізація в Україні.
7. Моделі партнерської взаємодії суспільства та влади: «модель садівника»; «модель архітектора».
8. Основні риси конфронтаційних моделей взаємодії суспільства та влади: модель «боротьби з супротивником»; модель «громадянської непокори».
9. Основні підходи до побудови взаємовідносин: порівняльний аналіз.
10. Принципи Загальної декларації прав людини щодо суспільно-владної взаємодії та практика їх реалізації в Україні.
11. Ключові чинники ефективної суспільно-владної взаємодії.
12. Роль середнього класу в суспільно-владній взаємодії.
13. Основні принципи ефективної суспільно-владної взаємодії.
14. Держава та громадянське суспільство: взаємообумовленість розвитку.
15. Вплив суспільно-владної взаємодії та суспільний розвиток.
16. Моделі суспільно-владної взаємодії на регіональному рівні: зарубіжний досвід для України.
17. Специфіка взаємодії суспільства та влади та рівні громад.

Семінарське заняття до теми 2.1

"Партнерство суспільства та влади як основа суспільного розвитку"

Мета: знати основні підходи та напрями державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, можливості залучення громадян до прийняття управлінських рішень.

Питання для обговорення:

1. Поняття суспільного розвитку та підходи до вимірювання його рівня.
2. Сутність партнерства суспільства та влади як специфічного типу їх взаємодії.
3. Принципи партнерства суспільства та влади.
4. Основні форми партнерства суспільства та влади.
5. Основні рівні партнерства суспільства та влади в сучасній державі.
6. Ключові проблеми побудови партнерських відносин між органами влади та суспільними інститутами.

7. Роль середнього класу в забезпеченні ефективного партнерства суспільства та влади.
8. Громадська думка.

Семінарське заняття до теми 2.3

"Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади"

Мета: надавати консультативну допомогу органам державної влади щодо вдосконалення механізму взаємодії суспільства та влади.

Питання для обговорення:

1. Основні підходи до побудови взаємовідносин між суспільством і владними інститутами.
2. Загальна класифікація моделей суспільно-владної взаємодії.
3. Модель підтримки розвитку громадських організацій.
4. Модель архітектора.
5. Патерналістська модель.
6. Модель "привідних ременів".
7. Модель "боротьби із супротивником".
8. Модель ігнорування.
9. Модель громадянської непокори.
10. Основні проблеми формування ефективної моделі суспільно-владної взаємодії в Україні.

Джерела для обов'язкового вивчення:

1. Конспект лекцій з дисципліни "Взаємодія суспільства та влади" розділ 2.
2. Методичні рекомендації з дисципліни "Взаємодія суспільства та влади", розділ 2.

Рекомендовані додаткові джерела для вивчення:

1. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: монографія / В. І. Бортніков. – Луцьк : Вежа, 2007. – 522 с.
2. Від розвитку громад до європейського майбутнього. – К. : ЛАТ & К, 2007. – 39 с.
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / Ю. Габермас. – Л. : Літопис, 2000. – 318 с.
4. Гонюкова Л. В. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Л. В. Гонюкова ; за наук. ред. Л. Є. Шкляра. – К. : НАДУ, 2009. – 390 с.
5. Грембергер М. Граждане как партнеры. Руководство ОЭСР по информированию, консультациям и активному участию общества в разработке политического курса : пер. с англ. / М. Грембергер. – М. : Весь мир, 2002. – 120 с.

6. Жуков В. Соціальне партнерство в Україні: навч. посіб. / В.Жуков, В.Скуратівський. – К.: УАДУ, 2001. – 200 с.
7. Ібрагімова І. М. Прозорість влади: основи забезпечення інформаційної взаємодії державних органів з громадськістю (презентаційні схеми) / І. М. Ібрагімова. – К. : ПРООН, 2002. – 30 с.
8. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості : аналіт. доп. / Дубов Д. В., Ожеван М. А., Гнатюк С. Л. – К. : НІСД, 2010. – 63 с.
9. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: монографія / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х. : Магістр, 2010. – 312 с.
10. Козаков В. М. Соціально-ціннісні засади державного управління в Україні: Монографія. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 284 с.
11. Михеев В. А. Основы социального партнерства: теория и политика: Учеб. для вузов. – М.: Экзамен, 2001. – 448 с.
12. Пилипенко В, Є. Владна еліта у контексті суспільного розвитку / В. Пилипенко, Ю. Привалов, В. Ніколаєвський. – К. : Фоліант, 2008. – 156 с.
13. Поклонська О. Ю. Правова держава та громадянське суспільство як основні ідеї пострадянської трансформації України (1991 – 2006) / О. Ю. Поклонська. – Сімф. : ДІАЙПІ, 2009. – 227 с.
14. Радченко О. В. Влада і вибори: інституційна взаємодія в демократичному суспільстві. – Х. : Магістр, 2006. – 244 с.
15. Серант А. Й. Зв'язки з громадськістю у системі місцевих органів влади: монографія / А. Й. Серант. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2008. – 198 с.
16. Скрипнюк О. В. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку громадянського суспільства і правової держави в Україні: монографія / О. В. Скрипнюк. – К. : Хрещатик, 1995. – 216 с.
17. Социальный менеджмент = Social management: учеб. пособие / науч. ред. Д. В. Валовой. – М.: Бизнес-шк. “Интел-Синтез”, 1999. – 384 с.
18. Соціальне партнерство і державна політика: від теорії до практики демократизації державного управління : монографія / В. М. Мартиненко (кер. авт. кол.), О. М. Крутій, А. В. Стойка та ін. – Х. : Магістр, 2009. – 251 с.
19. Цветков В. В. Демократія, управління, бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства: монографія / В. В. Цветков, В. П. Горбатенко. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 347 с.

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ

Мета: Сформуванати у слухачів:

- огляд основних технологій проведення комунікативних кампаній;
- залучати інститути громадянського суспільства до вироблення та реалізації державної політики;
- розробляти аналітичні документи, здійснювати експертизу проектів управлінських рішень у сфері суспільно-владної взаємодії.

Короткий зміст лекційного матеріалу розділу.

Сутність принципів відкритості та прозорості діяльності органів влади, їх фундаментальне значення для взаємодії суспільства та влади. Поняття та основні підходи до інформування громадськості про діяльність органів влади. Закон про доступ до публічної інформації як базовий компонент інформування бізнесу та громадськості про діяльність органів публічної влади. Механізми оприлюднення органами влади інформаційних продуктів. Механізми надання інформації органами влади за запитами громадян. Забезпечення прозорості діяльності органів влади за допомогою сучасних інформаційних технологій. Напрями покращення прозорості діяльності органів влади в Україні. Поняття громадського контролю за діяльністю владних інститутів як різновиду контролю в публічному управлінні. Контроль як складова участі громадськості в публічному управлінні. Суб'єкти, об'єкти та принципи громадського контролю. Основні різновиди форм громадського контролю. Основні методи громадського контролю. Зарубіжний досвід практичного здійснення громадського контролю. Правові засади громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні. Проблеми практичного здійснення громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні та шляхи їх вирішення. Основні умови та чинники ефективного громадського контролю.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 3

Творча робота до розділу 3

Мета: залучати інститути громадянського суспільства до вироблення та реалізації державної політики.

Написання та оформлення творчої роботи: здійснюється за вимогами, що наведені у відповідному розділі методичних рекомендацій.

Рекомендовані теми творчих робіт до розділу 3

1. Нормативно-правова база доступу до публічної інформації в Україні: проблеми та шляхи розвитку.
2. Використання сучасних технологій забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади.
3. Проблеми розвитку соціального діалогу в Україні.
4. Механізми електронних консультацій органів влади з громадськістю.
5. Використання блогів та соціальних мереж для консультацій між органами публічної влади та громадськістю.
6. Методи активної участі громадськості в публічному управлінні на місцевому рівні.
7. Використання методу діалогових процесів для вироблення рішень органів публічної влади.
8. Краудсорсинг для залучення громадян до вирішення державних завдань: зарубіжний досвід для України.
9. Основні методи громадського контролю та їх використання в Україні.
10. Умови дієвості громадського контролю.
11. Механізми публічних громадських обговорень рішень органів влади.
12. Системи електронних звернень та їх впровадження в Україні.
13. Громадські ради: переваги, недоліки, шляхи удосконалення.
14. Технології опитування громадської думки та їх використання при виробленні політики в публічному управлінні.
15. Умови ефективності консультацій органів публічної влади з громадськістю.
16. Проблеми інституційного забезпечення соціального діалогу в Україні.
17. Шляхи розвитку нормативно-правової бази соціального діалогу в Україні.
18. Механізми соціального діалогу: зарубіжний досвід для України.
19. Формування соціально відповідального бізнесу в Україні.

Семінарське заняття до теми 3.2

"Участь громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях"

Мета: основні підходи та напрями державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, можливості залучення громадян до прийняття управлінських рішень.

Питання для обговорення:

1. Поняття та принципи участі громадськості у прийнятті рішень на державному та місцевому рівнях.

2. Сутність консультації між органами влади, громадськими організаціями та громадянами.
3. Методи одержання органами влади зворотного зв'язку від громадськості.
4. Методи проведення активних консультацій між органами влади і громадськістю.
5. Суспільно-владні консультації за допомогою сучасних інформаційних технологій.
6. Поняття активної участі громадськості в публічному управлінні та засадах партнерства з органами влади.
7. Методи залучення малих груп громадян до активної участі у прийнятті рішень органів влади.
8. Методи широкого громадського залучення до активної участі в публічному управлінні.
9. Сутність краудсорсингу та його використання для вирішення державних завдань.
10. Стан та перспективи формування дієвих механізмів участі громадськості в публічному управлінні України.

Семінарське заняття до теми 3.3

"Громадський контроль за діяльністю владних інститутів"

Мета: основні підходи та напрями державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, можливості залучення громадян до прийняття управлінських рішень.

Питання для обговорення:

1. Поняття громадського контролю за діяльністю владних інститутів як різновиду контролю в публічному управлінні.
2. Контроль як складова участі громадськості в публічному управлінні.
3. Суб'єкти, об'єкти та принципи громадського контролю.
4. Основні різновиди форм громадського контролю.
5. Основні методи громадського контролю.
6. Зарубіжний досвід практичного здійснення громадського контролю.
7. Правові засади громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні.
8. Проблеми практичного здійснення громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні та шляхи їх вирішення.
9. Основні умови та чинники ефективного громадського контролю.

Джерела для обов'язкового вивчення:

1. Конспект лекцій з дисципліни "Взаємодія суспільства та влади" розділ 2.
2. Методичні рекомендації з дисципліни "Взаємодія суспільства та

влади", розділ 2.

Рекомендовані додаткові джерела для вивчення:

1. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: монографія / В. І. Бортніков. – Луцьк : Вежа, 2007. – 522 с.
2. Від розвитку громад до європейського майбутнього. – К. : ЛАТ & К, 2007. – 39 с.
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / Ю. Габермас. – Л. : Літопис, 2000. – 318 с.
4. Гонюкова Л. В. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Л. В. Гонюкова ; за наук. ред. Л. Є. Шкляра. – К. : НАДУ, 2009. – 390 с.
5. Грембергер М. Граждане как партнеры. Руководство ОЭСР по информированию, консультациям и активному участию общества в разработке политического курса : пер. с англ. / М. Грембергер. – М. : Весь мир, 2002. – 120 с.
6. Жуков В. Соціальне партнерство в Україні: навч. посіб. / В. Жуков, В. Скуратівський. – К.: УАДУ, 2001. – 200 с.
7. Ібрагімова І. М. Прозорість влади: основи забезпечення інформаційної взаємодії державних органів з громадськістю (презентаційні схеми) / І. М. Ібрагімова. – К. : ПРООН, 2002. – 30 с.
8. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості : аналіт. доп. / Дубов Д. В., Ожеван М. А., Гнатюк С. Л. – К. : НІСД, 2010. – 63 с.
9. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: монографія / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х. : Магістр, 2010. – 312 с.
10. Козаков В. М. Соціально-ціннісні засади державного управління в Україні: Монографія. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 284 с.
11. Михеев В. А. Основы социального партнерства: теория и политика: Учеб. для вузов. – М.: Экзамен, 2001. – 448 с.
12. Пилипенко В, Є. Владна еліта у контексті суспільного розвитку / В. Пилипенко, Ю. Привалов, В. Ніколаєвський. – К. : Фоліант, 2008. – 156 с.
13. Поклонська О. Ю. Правова держава та громадянське суспільство як основні ідеї пострадянської трансформації України (1991 – 2006) / О. Ю. Поклонська. – Сімф. : ДІАЙП, 2009. – 227 с.
14. Радченко О. В. Влада і вибори: інституційна взаємодія в демократичному суспільстві. – Х. : Магістр, 2006. – 244 с.
15. Серант А. Й. Зв'язки з громадськістю у системі місцевих органів влади: монографія / А. Й. Серант. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2008. – 198 с.
16. Скрипнюк О. В. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку громадянського суспільства і правової держави в Україні: монографія / О. В. Скрипнюк. – К. : Хрещатик, 1995. – 216 с.
17. Социальный менеджмент = Social management: учеб. пособие /

науч. ред. Д. В. Валовой. – М.: Бизнес-шк. “Интел-Синтез”, 1999. – 384 с.

18. Соціальне партнерство і державна політика: від теорії до практики демократизації державного управління : монографія / В. М. Мартиненко (кер. авт. кол.), О. М. Крутій, А. В. Стойка та ін. – Х. : Магістр, 2009. – 251 с.

19. Цветков В. В. Демократія, управління, бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства: монографія / В. В. Цветков, В. П. Горбатенко. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 347 с.

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ

Самостійна робота слухача у межах навчальної дисципліни "Взаємодія суспільства та влади" передбачає написання та презентацію ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи орієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів та обдумування слухачем питань відповідно до обраної тематики. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі практичні рекомендації.

Творча робота повинна бути підготовлена слухачем індивідуально. Вона надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві, а її результати презентуються під час семінарського заняття за відповідною тематикою у формі короткої доповіді (3-4 хв.) та відповідей на поставлені запитання.

Творча робота має висвітлювати:

- основні теоретичні положення за обраною темою;
- практичне значення теоретичних положень, можливі підходи та шляхи їх практичного застосування;
- висновки, що коротко відображають результати проведеного слухачем дослідження;
- перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Творча робота має бути оформлена як документ Microsoft Word формату А4, шрифт Times New Roman, 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням слухача стисло і водночас вичерпно розкрити тему: узагальнити теоретичні напрацювання за напрямом, що розглядається, оцінити їх прикладне значення, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 10-15 сторінок. Обов'язковою вимогою є чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [N, с. M] (N означає номер джерела у наведеному в кінці їх переліку, а M – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в творчій роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Перелік використаних джерел (не менше 7 позицій) оформляється згідно з діючими правилами. У творчій роботі мають бути обов'язково викладені авторські висновки та пропозиції.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль засвоєння знань слухачів з дисципліни "Взаємодія суспільства та влади" здійснюється у формі усного опитування відповідно до орієнтовного переліку питань, що наведені нижче.

Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Визначення понять "суспільство", "влада", "громадянське суспільство", "правова держава".
2. Сутність та характеристики взаємодії як суспільного явища.
3. Сутність та наукове розуміння процесу взаємодії суспільства та влади.
4. Належне урядування як система взаємодії суспільства та влади у сучасних суспільних умовах.
5. Основні форми взаємодії суспільства та влади.
6. Історичний розвиток моделей взаємодії суспільства та влади у межах соціалістичної та капіталістичної суспільної системи в ХХ столітті.
7. Закономірності взаємовпливу владних та суспільних інститутів.
8. Характер впливу державної влади на розвиток суспільства.
9. Особливості взаємодії державної влади та громадянського суспільства.
10. Визначальні передумови виникнення недовіри громадян до влади.
11. Основні підходи та моделі взаємодії суспільства та влади.
12. Взаємодія влади та інститутів громадянського суспільства як чинник суспільної безпеки.
13. Особливості сучасної моделі взаємодії суспільства та влади в умовах інформаційного суспільства.
14. Еволюція взаємодії суспільства та влади в незалежній Україні.
15. Моральний авторитет влади.
16. Класифікація рівнів взаємодії держави та суспільства в системі державного управління.
17. Модель підтримки розвитку громадських організацій.
18. Модель архітектора.
19. Патерналістська модель.
20. Модель "привідних ременів".
21. Модель "боротьби із супротивником".
22. Модель ігнорування.
23. Модель громадянської непокори.
24. Критерії визначення середнього класу та його роль у взаємодії влади та суспільства.
25. Характерні риси процесу налагодження зворотного зв'язку від суспільства до влади.
26. Основні чинники, що впливають на характер взаємодії держави та

суспільства.

27. Основна мета державно-суспільних відносин.

28. Сутність партнерства суспільства та влади як специфічного типу їх взаємодії.

29. Принципи партнерства суспільства та влади. Основні форми партнерства суспільства та влади.

30. Основні рівні партнерства суспільства та влади в сучасній державі.

31. Ключові проблеми побудови партнерських відносин між органами влади та суспільними інститутами.

32. Поняття та основні підходи до інформування громадськості про діяльність органів влади.

33. Закон про доступ до публічної інформації як базовий компонент інформування бізнесу та громадськості про діяльність органів публічної влади.

34. Механізми оприлюднення органами влади інформаційних продуктів.

35. Механізми надання інформації органами влади за запитом громадян.

36. Забезпечення прозорості діяльності органів влади за допомогою сучасних інформаційних технологій.

37. Напрями покращення прозорості діяльності органів влади в Україні.

38. Методи одержання органами влади зворотного зв'язку від громадськості.

39. Методи проведення активних консультацій між органами влади і громадськістю.

40. Суспільно-владні консультації за допомогою сучасних інформаційних технологій.

41. Методи залучення малих груп громадян до активної участі у прийнятті рішень органів влади.

42. Методи широкого громадського залучення до активної участі в публічному управлінні.

43. Сутність краудсорсингу та його використання для вирішення державних завдань.

44. Стан та перспективи формування дієвих механізмів участі громадськості в публічному управлінні України.

45. Суб'єкти, об'єкти та принципи громадського контролю.

46. Основні різновиди форм громадського контролю.

47. Основні методи громадського контролю.

48. Зарубіжний досвід практичного здійснення громадського контролю.

49. Правові засади громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні.

50. Проблеми практичного здійснення громадського контролю за діяльністю органів влади в Україні та шляхи їх вирішення.

51. Основні умови та чинники ефективного громадського контролю.

52. Принципи соціального діалогу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Бойчук М. А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії. – К. : Атлант ЮЕмСІ, 2007. – 207 с.
2. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / за ред. Ю. П. Сурміна, А. М. Михненка ; авт. кол.: Сурмін Ю. П., Михненко А. М., Крушельницька Т. П. та ін. – К. : НАДУ, 2011. – 388 с.
3. Громадянське суспільство : проблеми і напрями інституційного розвитку : навч. посіб. / уклад. : Ю. П. Сурмін, Т. П. Крушельницька, В. В. Карлова та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2008. – 56 с.
4. Громадянське суспільство в Україні: становлення та розвиток : навч. посіб. / кол. авт. : А. М. Михненко, С. О. Кравченко, І. В. Пантелейчук та ін. – К. : УкрСІЧ, 2015. – 347 с.
5. Громадянське суспільство: історія та сучасність / за ред. Т. В. Розової. – Одеса : Юрид. л-ра, 2010. – 342 с.
6. Еліта: витоки, сутність, перспектива / за ред. В. Г. Кременя. – К. : Знання, 2011. – 527 с.
7. Концептуальні засади державної політики в соціогуманітарній сфері на регіональному рівні: експертні матеріали: навч. посіб. / В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, П. К. Ситник та ін. – К. : НАДУ, 2008. – 80 с.
8. Концептуальні засади суспільного розвитку: управлінський вимір : монографія / А. М. Михненко, С. О. Кравченко, І. В. Пантелейчук, І. О. Кресіна та ін. ; за ред. А. М. Михненка. – К. : УкрСІЧ, 2013. – 355 с.
9. Механізми взаємодії суспільства та влади : підручник / кол. авт. : А. М. Михненко (кер. авт. кол.), С. О. Кравченко, В. Ф. Мартиненко та ін. – К. : НАДУ, 2013. – 210 с.
10. Мірошніченко О. В. Розвиток соціально-трудового партнерства в Україні: методологія, методика аналізу, напрями вдосконалення. – К.: РВПСУкраїни, ТОВ «ПРИНТ-ЕКСПРЕС». – 2003. – 187 с.
11. Моделі політичної комунікації: політичні партії та громадянське суспільство / Ю. Тищенко, П. Байор, М. Товт, С. Горобчишина. – К. : Агентство «Україна», 2010. – 147 с.
12. Суспільні відносини та розвиток: теорія, історія, практика : монографія / А. М. Михненко (кер. авт. кол.), О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, О. В. Соснін. – К. : НАДУ, 2009. – 395 с.
13. Участь громадян у прийнятті державних рішень. Нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері інформації, комунікацій влади та громадськості / упоряд.: Н. В. Окша, Д. В. Войтенко, Т. О. Бабенко. – К.: УНЦПД, 2006. – 172 с.
14. Участь громадян у прийнятті державних рішень. Партнерська взаємодія влади і громадських інститутів в Україні: загальна методологія запровадження, міжнародний досвід / за заг. ред. І. Попова. – К.: УНЦПД, 2006. – 32 с.

15. Шевчук О.А. Еліта як домінанта розвитку людського капіталу / О. А. Шевчук. – К. : Інтерсервіс, 2012. – 248 с.
16. Якубовський О. П., Бутирська Т. О. Державна влада і громадянське суспільство: система взаємодії. – О. : ОРІДУ НАДУ, 2004. – 198 с.

Додаткові джерела

1. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: монографія / В. І. Бортніков. – Луцьк : Вежа, 2007. – 522 с.
2. Від розвитку громад до європейського майбутнього. – К. : ЛАТ & К, 2007. – 39 с.
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / Ю. Габермас. – Л. : Літопис, 2000. – 318 с.
4. Гонюкова Л. В. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Л. В. Гонюкова ; за наук. ред. Л. Є. Шкляра. – К. : НАДУ, 2009. – 390 с.
5. Грембергер М. Граждане как партнеры. Руководство ОЭСР по информированию, консультациям и активному участию общества в разработке политического курса : пер. с англ. / М. Грембергер. – М. : Весь мир, 2002. – 120 с.
6. Жуков В. Соціальне партнерство в Україні: навч. посіб. / В. Жуков, В. Скуратівський. – К.: УАДУ, 2001. – 200 с.
7. Ібрагімова І. М. Прозорість влади: основи забезпечення інформаційної взаємодії державних органів з громадськістю (презентаційні схеми) / І. М. Ібрагімова. – К. : ПРООН, 2002. – 30 с.
8. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості : аналіт. доп. / Дубов Д. В., Ожеван М. А., Гнатюк С. Л. – К. : НІСД, 2010. – 63 с.
9. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: монографія / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х. : Магістр, 2010. – 312 с.
10. Козаков В. М. Соціально-ціннісні засади державного управління в Україні: Монографія. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 284 с.
11. Михеев В. А. Основы социального партнерства: теория и политика: Учеб. для вузов. – М.: Экзамен, 2001. – 448 с.
12. Пилипенко В, Є. Владна еліта у контексті суспільного розвитку / В. Пилипенко, Ю. Привалов, В. Ніколаєвський. – К. : Фоліант, 2008. – 156 с.
13. Поклонська О. Ю. Правова держава та громадянське суспільство як основні ідеї пострадянської трансформації України (1991 – 2006) / О. Ю. Поклонська. – Сімф. : ДІАЙПІ, 2009. – 227 с.
14. Радченко О. В. Влада і вибори: інституційна взаємодія в демократичному суспільстві. – Х. : Магістр, 2006. – 244 с.
15. Серант А. Й. Зв'язки з громадськістю у системі місцевих органів влади: монографія / А. Й. Серант. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2008. – 198 с.

16. Скрипнюк О. В. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку громадянського суспільства і правової держави в Україні: монографія / О. В. Скрипнюк. – К. : Хрещатик, 1995. – 216 с.
17. Социальный менеджмент = Social management: учеб. пособие / науч. ред. Д. В. Валовой. – М.: Бизнес-шк. “Интел-Синтез”, 1999. – 384 с.
18. Соціальне партнерство і державна політика: від теорії до практики демократизації державного управління : монографія / В. М. Мартиненко (кер. авт. кол.), О. М. Крутій, А. В. Стойка та ін. – Х. : Магістр, 2009. – 251 с.
19. Цветков В. В. Демократія, управління, бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства: монографія / В. В. Цветков, В. П. Горбатенко. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 347 с.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України. – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a>
2. Организация Объединенных Наций. – <http://www.un.org/russian/>
3. Організація економічного співробітництва та розвитку. – <http://www.oecd.org>
4. Открытое правительство. – <http://большоеправительство.рф/>
5. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua>
6. Программа развития Организации Объединенных Наций. – <http://www.undp.org/>
7. Россия без дураков. – <http://россиябездураков.рф/>
8. Світовий банк. – <http://www.worldbank.org/>
9. Страны мира (полные данные). – <http://wgeo.ru/>
10. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/control>
11. European Commission. – http://ec.europa.eu/index_en.htm
12. Forward Studies Unit EU. – http://ec.europa.eu/comm/cdp/index_en.htm
13. Freedom House. – <http://www.freedomhouse.org/>
14. Gateway to the European Union. – http://europa.eu/index_en.htm
15. International Public Management Network. – <http://www.inpuma.net/>
16. Local Government and Public Service Reform Initiative. – <http://lgi.osi.hu/>
17. NISPAcee Information Portal. – <http://www.nispa.sk>
18. Open government partnership. – <http://www.opengovpartnership.org>
19. The Sigma Programme. – <http://www.sigmaweb.org>
20. United Cities and Local Governments. – <http://www.cities-localgovernments.org/>
21. United Nations Public Administration Network. – <http://www.unpan.org/>

Навчальне видання

ВЗАЄМОДІЯ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ

Шмагун Антоніна Вікторівна

Методичні рекомендації

В авторській редакції

Підписано до друку __.01.2019 р.

Формат 60x84/16. Друк офсетний. Папір офсетний.

Гарнітура Times. Обл-вид. арк. ____.

Умов. друк. арк. _____. Наклад 100 прим.

Віддруковано у типографії «ПП«КП»УкрСІЧ» з оригіналів авторів.
02660, Київ, вул. Магнітогорська, 1, оф. 216, тел. 224-58-24